

Rechtshistorische Courant

Inhoud Mei 2022

Inhoud Mei 2022	1
Woord vooraf	3
Recent verschenen	4
Call for Papers	5
Call for papers - Clio@Themis, n°26: "Penser la méthodologie du droit et de l'histoire du droit avec Michael Stolleis" – 30 juni 2022	5
Call for papers 'Vrouwen en juridische beroepen in België (XIXe-XXe siècles)' (ULB_UCL) - Journée d'études/Studiedag – 21 december 2022	6
Call for papers 'Natural law and domestic government' - 27-28 april 2023.....	7
Kalender	8
Maandelijks seminarie-reeks: African Legal History Seminars	8
13 en 20 mei 2022 – Privatissimum Vlaamsche Commissie door Prof. dr. Frederik Dhondt aan VU Amsterdam.....	8
17 mei 2022 – TPR-Wisselleerstoel 2021-2022: Inaugurale rede door Prof. mr. Emanuel van Dongen (Gent).....	9
18 mei 2022 – Inauguraal college (OVR-Wisselleerstoel) prof. dr. Frederik Dhondt (Amsterdam)	9
18-19 mei 2022 – Conferenties 'Before the State. International Law and Politico-legal Pluralism in Europe, 12th-17th century' (Rome, Rijsel, Kortrijk)	10
20 mei 2022 - Colloquium "L'Histoire de l'Authenticité, Pilier de la Sécurité Juridique" (Parijs)	10
24 mei 2022 – Rechtshistorische Causerie door Falco Van der Schueren: "Misbruiken en wanpraktijken als juridische <i>topoi</i> ? Het belang van <i>clerics échoppiers</i> voor de willige rechtspraak in laatmiddeleeuws Henegouwen (1410-1441)" (Gent).....	10
27-28 mei 2022 – Journées internationales – Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons (Middelburg)	11
31 mei 2022 – Lezing 'Belvedere Lecture: New Perspectives on Early Modern Studies' (Gent)	11
2 juni 2022 – Boekvoorstelling Martha's Labyrint van Marc Verschooris	12
Uitgesteld (17 juni 2022) – Herdenkingsbijeenkomst prof. dr. Eric Pool (Amsterdam)	12
Uitgesteld (6-9 juli 2022) – British Legal History Conference 2021 (Belfast)	12
16-24 juli 2022 – Summer Institute on the Cultural Study of the Law: "No Trespassing? Property/Theory between the Disciplines", (Osnabrück)	13

Rechtshistorische Courant

13-16 september 2022 – 75ste sessie van de Société Internationale Fernand De Visscher pour l’Histoire des Droits de l’Antiquité (Brussel) 13

Varia **14**

Vacature doctoraatstudent Centre d’Histoire Judiciaire (Rijsel) in samenwerking met Universidad Nacional Autónoma de México..... 14

Vacature praktijkassistent voor Geschiedenis van het publiekrecht aan de KU Leuven, afdeling Kortrijk..... 14

Vacatures predoctorale en postdoctorale onderzoekers GOA-project “Lordship and Agrarian Capitalism in the Low Countries, c. 1350-1650” 14

Woord vooraf

Geachte lezer,

In een vorige aflevering van de Courant kondigden we aan dat de volgende Belgisch-Nederlandse rechtshistorische dagen zullen doorgaan te Leuven op 9 en 10 maart 2023. Dat moeten we corrigeren. Het evenement zal plaatsvinden op 30 en 31 maart 2023. Hoewel we hier in de Courant de meeste aandacht besteden aan de Belgisch-Nederlandse, moeten we erkennen dat er eigenlijk een nog oudere jaarlijkse ontmoeting is van rechtshistorici uit de Lage Landen, nl. de Journées internationales van de Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons. Vele Nederlandstalige rechtshistorici zijn dit evenement een beetje het oog verloren omdat ze traditioneel volledig in het Frans doorgingen, zelfs wanneer ze op Nederlandse bodem plaatsvonden. Ondertussen is dat al een tijd niet meer het geval. Verder in deze Courant staat het programma van het eerstvolgende congres op 28 mei te Middelburg met als thema 'Recht en Kunst'. De talen van de sprekers zijn Frans, Nederlands en Engels. Een beetje jammer daarbij is wel dat ook hier het Engels al populairder is dan het Frans of het Nederlands. Internationalisering dreigt zelfs in dit geval op termijn een monocultuur van het Engels te worden. Het kan dus zeker geen kwaad als enkele collega's vasthouden aan de eigen taal, weze het Frans of Nederlands.

Laat ons meteen ook niet vergeten dat nog heel veel waardevolle literatuur in andere talen verschijnt. Een mooi voorbeeld daarvan vormt het boek in het Duits van Professor Ingrid Würth over Rooms-Duits koning Willem dat in deze Courant vermeld wordt. Van 1247 tot 1256 was Willem II, graaf van Holland en Zeeland, hoofd van het Rooms-Duitse Rijk. De traditionele inschatting in de Duitse historiografie is dat Willem niet zoveel betekende omdat er tegenkoningen waren, zodat hij zijn macht niet echt kon vestigen. Ingrid Würth wil dat alvast tegenspreken en beschouwt Willem niet langer als een onbelangrijke tussenfiguur. Daar mogen toch twijfels bij bestaan. Wie naar het congres in Middelburg gaat, zal daar misschien horen dat Middelburg ooit behoorde tot Zeeland Bewestenschelde. Dat gebied hield de graaf van Holland in leen van Vlaanderen, dat het zelf weer in leen hield van het Rijk. Dat verliep vlot tot Willem II van Holland Rooms-Duits koning werd. Willem was daardoor zowel -in zijn hoedanigheid van Rooms-Duits koning- leenheer van gravin Margaretha van Vlaanderen wat betreft Zeeland Bewestenschelde als -in zijn hoedanigheid van graaf van Holland en Zeeland- haar vazal voor ditzelfde gebied. Willem was dus 'de knecht van zijn knecht' en erkende dat ook in 1248, wat veel zegt over zijn positie als koning. Het is ook een mooi voorbeeld van hoe complex recht kan worden als het de praktijk ontmoet. Dus: allen naar Middelburg, een plaats vol rechtsgeschiedenis, op 28 mei.

De hoofdredacteur

Dirk Heirbaut

Redactie

Filip Batselé

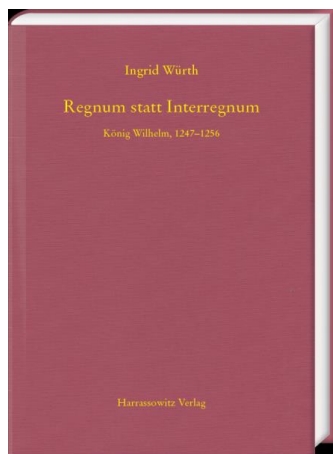
Amber Gardeyn

Pieterjan Schepens

Jasper Van de Woestijne

Florenz Volkaert

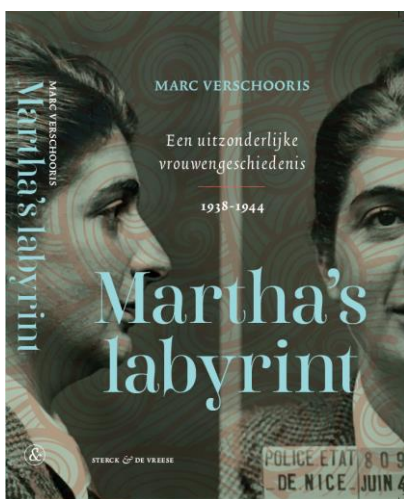
Recent verschenen

INGRID WÜRTH, *REGNUM STATT INTERREGNUM. KÖNIG WILHELM, 1247-1256*, HARRASSOWITZ, 2022, 476 p., €78.

De regeerperiode van koning Willem (1247-1256) wordt gekenmerkt door de concurrentie met de Hohenstaufendynastie om het Rooms-Duitse koningschap, pauselijke invloeden op het rijk, het toegenomen zelfvertrouwen van de steden en de aanspraken van de vorsten op zeggenschap en zelfbeschikking. Dit boek concentreert zich op de positie van de koning te midden van deze uiteenlopende factoren. De reikwijdte, de aanvaarding en de ontwikkeling van Wilhelms bewind worden eerst onderzocht aan de hand van de oorkonden, vervolgens met het oog op zijn belangrijkste medestanders en in concrete situaties. Een tweede aandachtspunt is het historiografische bewijs over de perceptie van Koning Willem tot het midden van de 14e eeuw en zijn memoria in het graafschap Holland. In het algemeen wordt aangetoond dat Willem in staat was zijn heerschappij snel te consolideren en zijn invloed uit te breiden. Ook in de verhalende bronnen is zijn oordeel meestal niet negatief, totdat onder koning Rudolf I (1273-1291) een trendbreuk optreedt. Hoewel Willem zeker een rol speelde in de Nederlandse traditie, werd hij in het Rijk bijna vergeten. Als "zwakke" koning van het zogenaamde interregnum werd hij ook door de historici nauwelijks gewaardeerd, hoewel de bronnen de indruk wekken van een koningschap op voet van gelijkheid met zijn Hohenstaufenvoorgangers.

Voor meer info: https://www.harrassowitz-verlag.de/title_7021.ahtml

MARC VERSCHOORIS, *MARTHA'S LABYRINTH*, STERCK & DE VREESE, 2022, 336 p., €24,95.

Na de Anschluss van maart 1938 vlucht de Weens-joodse biologe Martha Geiringer, lid van de illegale Revolutionäre Sozialisten, naar België. In Gent maakt ze kennis met de arts Yvonne Fontaine uit de liberale burgerij. Een uitzonderlijk treffen, dat leidt tot een eigenzinnige en gepassioneerde relatie. Yvonne, talentvol, kleurrijk en hoogopgeleid en de intelligente en vrijgevochten Martha, zelf emancipatorisch. Aan de magie van het verbond komt een einde als Yvonne echtgenoot Martha laat oppakken. Na de razzia van januari 1943 wordt Martha, nauwelijks dertig, naar Auschwitz gedeporteerd waar ze wordt vermoord.

Verzet en collaboratie, openlijk en verdoken antisemitisme, solidariteit en verraad, pandemie en gender komen samen in deze vrouwengeschiedenis, te lezen als sensitieve non-fictie.

Call for Papers

Call for papers - Clio@Themis, n°26: "Penser la méthodologie du droit et de l'histoire du droit avec Michael Stolleis" – 30 juni 2022

Coördinatie: Aurore Gaillet (Toulouse Capitole), Hans-Peter Haferkamp (Keulen) en Nader Hakim (Bordeaux)

Na het recente overlijden van Michael Stolleis (1941-2021) herlezen juristen en rechtshistorici in Europa en daarbuiten de werken die hij ons als erfenis heeft nagelaten. Daaronder zijn enkele teksten van meer methodologische aard. Het is juist deze methodologische reflectie die centraal staat in dit conceptnummer van het tijdschrift Clio&Themis. Twee van zijn teksten zijn in het bijzonder interessant: *Rechtsgeschichte als Kunstprodukt. Zur Entbehrlichkeit von "Begriff" und "Tatsache"*, Baden-Baden, Nomos, 1997 (30 blz.) en *Rechtsgeschichte schreiben. Rekonstruktion, Erzählung, Fiktion?*, Basel, Schwabe Verlag, 2008 (48 p.). Zij vormen het uitgangspunt van een denkoefening waarbij wij een breed scala van onderzoekers, historici, juristen en rechtshistorici, maar ook taalkundigen/vertalers of andere vertegenwoordigers van de sociale wetenschappen die in het onderwerp geïnteresseerd zouden kunnen zijn, willen betrekken.

Deze call for papers wil een collectief antwoord geven op de uitnodiging van Michael Stolleis: "Kan men schrijven zoals vroeger, door de ene interpretatie van een bron op de andere te stapelen, om het doel van een historische waarheid te benaderen? Of zien wij onszelf als een verteller wiens tekst slechts zegt dat "het zo geweest kan zijn" - en zien wij dus af van elke aanspraak op een bovenindividuele waarheid? Over dit punt moet iedere historicus en iedere rechtshistoricus beslissen" (in « *Écrire l'histoire du droit : reconstruction, narration, fiction* », (2008)).

Voorlopige kalender :

1. Publicatie in Clio&Themis, Europees tijdschrift voor rechtsgeschiedenis, nr. 26/2024: <https://publications-prairial.fr/cliothemis/>
2. Indiening van artikelen vóór 1 mei 2023.
3. Eerste evaluatie van de artikelen tijdens de commissievergadering van juni 2023.
4. Indiening van gecorrigeerde artikelen vóór 1 december 2023.
5. Tweede evaluatie van de artikelen in het comité van januari 2024.
6. De artikelen moeten uiterlijk op 15 april 2024 definitief zijn ingediend.
7. Publicatie in juni 2024.

Hoe moet men solliciteren?

Voorstellen voor bijdragen moeten een voldoende gedetailleerd idee bevatten, waarmee de auteur aantoont hoe hij of zij in het algemene project wil passen. De tekst moet tussen 5.000 en 10.000 tekens bevatten.

Voorstellen (in het Frans, Engels of Duits) moeten vóór 30 juni 2022 in bewerkbaar formaat (*.doc, *.docx, *.odt, enz.) worden toegezonden aan: nader.hakim@u-bordeaux.fr

Alle voorstellen moeten vergezeld gaan van: 1) voor- en achternaam van de auteur; 2) elektronische contactgegevens; 3) academische situering.

Meer informatie vindt u [hier](#).

Call for papers 'Vrouwen en juridische beroepen in België (XIXe-XXe siècles)' (ULB_UCL) - Journée d'études/Studiedag – 21 december 2022

Honderd jaar geleden opende de wet van 7 april 1922 het beroep van advocaat voor vrouwen, op voorwaarde dat zij toestemming kregen van hun echtgenoot. Deze vooruitgang was het resultaat van een lange strijd, waaronder de beslissing van het Brusselse Hof van beroep van 12 december 1888, waarbij Marie Popelin niet tot de balie werd toegelaten. Het Hof motiveerde zijn beslissing op basis van historische en semantische overwegingen, alsook de aard van de vrouw als intrinsiek onverenigbaar met bepaalde juridische functies (Brussel, 12 december 1888, Pas., 1889, II, p. 48; de Brogniez, 2016). Het Popelin-arrest werd de Popelin-zaak en leidde tot de oprichting van de eerste Belgische feministische vereniging. Ondanks de wet van 1922 bleef het argument van het biologisch verschil bestaan en verzette de gerechtelijke wereld zich nog lange tijd tegen de inclusie van vrouwen in haar midden. De naoorlogse periode luidde een beslissende ommekeer in. In 1946, tijdens de plechtige zitting van het Hof van beroep van Luik, ging de waarnemend procureur-generaal, Léon Delwaide, die het verbod op de toegang van vrouwen tot het gerechtelijk apparaat rechtvaardigde, zo ver te verklaren dat "vrouwen anti-juridische personen zijn". Het beroep van procureur werd echter in 1947 voor hen opengesteld. In datzelfde jaar werd voor hen de balie van Cassatie geopend en in 1948 kregen vrouwen eindelijk toegang tot de rechterlijke macht. De toegang tot het beroep van notaris volgde kort daarna, in 1950.

Hoewel de kwestie van de toegang van vrouwen tot juridische beroepen al aan bod is gekomen in werken die een goede inleiding op het onderwerp bieden, blijven er veel grijze gebieden bestaan, zowel met betrekking tot de juridische beroepen als hun assistenten en hulppersonen. Hetzelfde geldt voor het terrein van de sociale bijstand (maatschappelijk werkers, politieassistenten, jeugdrechters, enz.) Het onderwerp roept nog steeds veel vragen op die intrinsiek verbonden zijn met de emancipatie van de vrouw en de gevolgen van het verkrijgen van nieuwe rechten in de 19e en 20e eeuw. Wie waren deze pioniers? Wat zijn hun individuele en collectieve profielen? Welke reacties lokte hun komst uit in de samenleving en bij hun mannelijke collega's? Welke relatie hadden deze eerste vrouwen tot het recht en in hoeverre fungeerde de rechtssfeer als vehikel voor hun eisen? Welke invloed hadden deze vroege vrouwelijke advocaten op hun tijdgenoten en erfgenamen? In hoeverre blijven deze vrouwen, ondanks hun toegang tot de advocatuur, bij de uitoefening van hun functie afhankelijk van gendervoorstellingen?

Aangezien er nog vele wegen voor onderzoek moeten worden verkend, staat het de onderzoekers die aan deze studiedag wensen deel te nemen vrij hun methoden (biografie, prosopografie, enz.) en bronnen (archieven, pers, mondelinge geschiedenis, enz.) te kiezen.

Deze studiedag zal leiden tot de publicatie van een boek over vrouwen en de juridische beroepen in België in de 19e en 20e eeuw.

Voorstellen voor bijdragen (maximaal 500 woorden) moeten uiterlijk op 16 mei 2022 per e-mail worden toegezonden aan julien.delattre@ulb.be. De bijdragen zullen vóór de studiedag ter bespreking aan de deelnemers worden toegezonden. Voorstellen kunnen zowel in het Nederlands, Frans als Engels worden toegezonden.

Het Organiserend Comité,

Jérôme de Brouwer (ULB), Xavier Rousseaux (UCL), Julien Delattre (ULB) en Fanny Verslype (UCL)

Meer informatie vindt u [hier](#).

Call for papers 'Natural law and domestic government' - 27-28 april 2023

De vroegmoderne natuurrechtstraditie uit de Oudheid en de Middeleeuwen was in vele opzichten een overbruggend paradigma. Terwijl het natuurrecht een belangrijk onderwerp van debat was geweest onder laatmiddeleeuwse theologen, civilisten en canonisten, kreeg het vanaf de zestiende eeuw een veel centralere rol in rechtstheorie en rechtswetenschap, zowel in de geschriften van theologen als van juristen. Naarmate het natuurrecht discurs zich in de loop van zijn vroegmoderne bestaan ontwikkelde, begon het steeds meer de trekken van een rechtstheorie te krijgen - het onderbouwde concrete rechtsbegrippen en bood een paradigma dat kon worden toegepast op een verscheidenheid van juridische domeinen en feiten. Tegen het begin van de zeventiende eeuw was het natuurrecht een belangrijk vehikel geworden voor rechtsopvattingen, rechtsbeginselen en rechtsinstellingen, zowel met betrekking tot particuliere transacties als tot het openbaar bestuur.

De opkomst van het natuurrecht als rechtstheorie viel samen met de opkomst van een rechtsgebied waarop het gemakkelijk zou kunnen worden toegepast: de sfeer van de staat of het domein van het binnenlandse publiekrecht. In zekere zin was het juist de groeiende autonomie en het groeiende belang van het publiek recht en de behoefte aan een rechtstheorie die dit recht ondersteunde (aangezien de klassieke Romeinse wetsteksten onvoldoende tekstuele ondersteuning boden en het canonieke recht zijn universaliteit verloor), die de opkomst van het juridische natuurrechtsdenken voedden. Deze nauwe band tussen het natuurrecht en de sfeer van het binnenlands bestuur komt vooral tot uiting in de eerste moderne theorieën van de *polity*, waarin o.a. de verwoording van het idee van een natuurtoestand nauw verbonden is met de katholieke notie van natuurrechten. Het is rond dit verband en zijn twee componenten dat deze tweedaagse conferentie draait.

Potentiële deelnemers dienen vóór 1 juni 2022 een samenvatting van de voorgestelde paper (200-400 woorden) in te sturen naar naturallawconference@kuleuven.be, met vermelding van hun academische affiliatie en een kort cv (max. 200 woorden). Maximaal twintig deelnemers zullen door het selectiecomité uit de aanvragers worden gekozen. Volledige manuscripten zijn vereist bij aanvang van de conferentie. De bijdragen van de deelnemers zullen, na een peer-review proces, worden gepubliceerd als een verzamelbundel bij een internationaal gerenommeerde uitgeverij. De keynote-speeches zullen worden gehouden door de professoren Annabel Brett (Universiteit van Cambridge) en Marie Seong-Hak Kim (St. Cloud State University).

De organisatoren van de conferentie,

Wouter Druwé, Randall Lesaffer en Geert Sluijs

Meer informatie vindt u [hier](#).

Kalender

Maandelijks seminarie-reeks: African Legal History Seminars

De onderzoeksgroepen 'Legal connectivities and colonial cultures in Africa' (PI: Inge Van Hulle) en 'Global legal histories on the ground' (PI: Mariana Dias Paes) organiseren aan het Max Planck Instituut voor rechtsgeschiedenis en rechtstheorie in Frankfurt een nieuwe maandelijks seminarie-reeks getiteld [African Legal History Seminars](#). Het doel van de seminarie-reeks is om een interdisciplinair perspectief te bieden op de studie van Afrikaanse rechtsgeschiedenis.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Inge Van Hulle via vanhulle@hlt.mpg.de

13 en 20 mei 2022 – Privatissimum Vlaemsche Commissie door Prof. dr. Frederik Dhondt aan VU Amsterdam.

Prof. dr. Frederik Dhondt

In het kader van de OVR-Wisselleerstoel (2020-2021) organiseert Prof. dr. Frederik Dhondt, op uitnodiging van Prof. dr. mr. Hylkje de Jong, een privatissimum aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam. Het privatissimum bestaat uit twee bijeenkomsten over het [verslag van de "Vlaemsche Commissie"](#), die door minister van Binnenlandse Zaken De Decker in 1856 werd opgericht. Deze commissie (met onder andere Lucien Jottrand, Hendrik Conscience, Ferdinand Snellaert en kanunnik David als leden) boog zich over de mogelijkheid om via de wet, zoals voorzien in de Grondwet, het gebruik der talen in België te regelen, en dat ten gunste van het Nederlands.

Het rapport is bijzonder rijk. Het geeft de dossiers aan die in een lange tijdsspanne door de taalwetten zullen worden geregeld vanaf 1873 (gerecht, onderwijs, bestuur, leger...), het biedt een reflectie over de eigen *nationalité* van België in Europa en het verwijst naar de regeling in Savoie-Sardinië, de Donaumonarchie of Zwitserland. Tegelijk laat het toe te reflecteren over de sociale consequenties die ook vandaag nog aan de status van taal en taalgebruik verbonden zijn, alsook over de wenselijkheid van een wettelijk of regelgevend kader ter zake.

Plaats: IN-3B44 (Initium (3e verdieping)), Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam. 17u30-19u30.

Wilt u deelnemen aan het privatissimum, dan kunt u zich per e-mail opgeven bij Prof. dr. mr. Hylkje de Jong (h.de.jong@vu.nl).

17 mei 2022 – TPR-Wisselleerstoel 2021-2022: Inaugurale rede door Prof. mr. Emanuel van Dongen (Gent)

Op 17 mei 2022 om 14u00, geeft Prof. dr. mr. Emanuel van Dongen zijn inaugurale lezing in het kader van de TPR-wisselleerstoel 2021-2022.

Titel van de lezing: “Rechtsmisbruik.”

Prof. dr. mr. Emanuel G.D. van Dongen is als Universitair Hoofddocent verbonden aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht. Hij doceert verschillende vakken op het terrein van het privaatrecht, de rechtsgeschiedenis en rechtsvergelijking. Daarnaast verricht hij onderzoek op het gebied van het civiele aansprakelijkheidsrecht en rechtspleging vanuit een historisch en comparatief perspectief. Hij is als onderzoeker verbonden aan het *Utrecht Centre for Accountability and Liability Law*, het Montaigne Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging en het Onderzoekscampus *Empirical Research into Institutions for Conflict Resolution*. Hij maakt ook deel uit van het programma Aansprakelijkheid en verzekering van de Onderzoeksschool Ius Commune.

Plaats: Universiteit Gent, Auditorium E, Campus Aula, Faculteit Recht en Criminologie, Universiteitstraat 4.

Aansluitend op de lezing volgt een receptie.

Gelieve uw aanwezigheid te bevestigen via de link:

<https://eventmanager.ugent.be/TPRwisselleerstoelProfvanDongen> (tot en met 07 mei 2022).

18 mei 2022 – Inauguraal college (OVR-Wisselleerstoel) prof. dr. Frederik Dhondt (Amsterdam)

Op 18 mei vindt het inauguraal college van prof. dr. Frederik Dhondt, de houder van de OVR-Wisselleerstoel, plaats aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Plaats: Auditorium, Hoofdgebouw VU | De Boelelaan 1105 | Amsterdam (1e etage)

Programma:

14:00 Ontvangst inloop met koffie

14:30 Welkom door prof. mr. H. Battjes (decaan van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid)

14:45 Inauguraal college prof. dr. Frederik Dhondt

Hoe modern was het negentiende-eeuwse neutraliteitsrecht?

16:00 Overhandiging van de Penning Oudvaderlands Recht

16:15 Receptie

17:30 Einde

De uitnodiging vindt u [hier](#).

18-19 mei 2022 – Conferenties ‘Before the State. International Law and Politico-legal Pluralism in Europe, 12th-17th century’ (Rome, Rijsel, Kortrijk)

Conferenties: ‘*Before the State. International law and politico-legal pluralism in Europe, 12th-17th century*’, in Rome (*École française de Rome*, 20 September 2021) en in Rijsel/Kortrijk (*Centre d'histoire judiciaire* (Rijsel) en KU Leuven Campus Kulak Kortrijk, 18/19 mei 2022). Organiserend comité: Dante Fedele (CNRS Lille), Pierre Savy (EFR) en Randall Lesaffer (KU Leuven, U Tilburg).

Deze twee conferenties willen tegemoetkomen aan een historiografisch deficit door een dialoog tot stand te brengen tussen historisch onderzoek – waar een hernieuwde interesse ontstond in de studie van internationale relaties, en diplomatie in het bijzonder, in de laatmiddeleeuwse en vroegmoderne periode – en rechtshistorisch onderzoek, in het bijzonder van de geschiedenis van laatmiddeleeuwse volkenrechtelijke rechtspraak en -doctrine.

Het programma kunt u [hier](#) terugvinden.

20 mei 2022 - Colloquium "L'Histoire de l'Authenticité, Pilier de la Sécurité Juridique" (Parijs)

Op 20 mei 2022 organiseert *l'Institut International d'Histoire du Notariat* een colloquium met als onderwerp *l'Histoire de l'Authenticité, Pilier de la Sécurité Juridique*. Het programma kan u [hier](#) raadplegen.

Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven door een mail te sturen naar volgend mailadres: iihn.colloque.2022@notaires.fr.

Meer informatie kan u [hier](#) en [hier](#) raadplegen.

24 mei 2022 – Rechtshistorische Causerie door Falco Van der Schueren: "Misbruiken en wanpraktijken als juridische *topoi*? Het belang van *clercs échoppiers* voor de willige rechtspraak in laatmiddeleeuws Henegouwen (1410-1441)" (Gent)

Vandaag vereisen talloze onderlinge overeenkomsten tussen particulieren de tussenkomst van een notaris. Enkel de notaris kan authentieke akten afleveren van privaatrechtelijke transacties en er de nodige rechtsgeldigheid aan verlenen. Diens belang voor de (vrij)willige rechtspraak hangt nauw samen met de historische traditie waarin het notarisambt is verankerd: in onze contreien komen notarissen immers al sinds het laatste kwart van de dertiende eeuw voor. Toch was de uitoefening van willige rechtspraak geen vanzelfsprekendheid voor de middeleeuwse notaris. Door het heersende gewoonterecht in de Zuidelijke Lage Landen hadden verschillende lokale en regionale instellingen zich opgeworpen tot een waardig alternatief voor het publieke notariaat. Schepenbanken, officialiteiten en leenhoven waren niet zelden bij uitstek bevoegd voor schenkingen en eigendomsoverdrachten onder de lokale bevolking. Binnen het graafschap Henegouwen speelden leenmannen van oudsher een belangrijke rol voor de willige rechtspraak. Vanaf de vijftiende eeuw doorbraken *clercs échoppiers* echter het feodale monopolie en wierpen ze zich als rondreizende scribenten geleidelijk aan op tot geduchte tegenspelers. Het ambulante

karakter van hun werkzaamheden en schrijfactiviteiten droeg ertoe bij dat ze efficiënter wisten tegemoet te komen aan de groeiende nood om zaken op schrift te stellen. In een poging om de tanende populariteit van zijn leenmannen te remediëren vaardigde Filips de Goede omstreeks 1440 een reeks maatregelen uit die specifiek gericht waren tegen clerics échoppiers in en rond de hoofdstad Mons. Hoewel normatieve rechtsbronnen het wetgevende optreden van de hertog rechtvaardigden op grond van vermeende misbruiken en wanpraktijken onder deze klerken, doet een kritische vergelijking met contemporaine bronnen uit de rechtspraktijk sterk vermoeden dat Filips er veeleer op uit was om de willige rechtsmacht onder zijn eigen gezag te centraliseren.

De causerie gaat door om 12u30 in het Rechtshistorisch Instituut, Universiteitstraat 4. Plaats: einde gang auditorium H, Blauwe zaal.

Gelieve uw aanwezigheid te willen bevestigen aan Karin.Pensaert@ugent.be, ten laatste tegen 20/05/2022.

27-28 mei 2022 – Journées internationales – Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons (Middelburg)

De internationale congresdagen van de *Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons* vinden dit jaar op 28 mei in Middelburg plaats met als thema: ***l'Art et le Droit*** (Kunst en Recht).

Het programma kan u [hier](#) terugvinden.

31 mei 2022 – Lezing 'Belvedere Lecture: New Perspectives on Early Modern Studies' (Gent)

De Belvedere-lezing is de jaarlijkse Gentse lezing over vroegmoderne geschiedenis en cultuur. Ze belicht de vroegmoderne periode vanuit een multidisciplinair perspectief. 'Belvedere' suggereert een blik in vogelperspectief op de vroegmoderne geschiedenis, en dat is inderdaad een van de doelstellingen van deze jaarlijkse lezing: internationale wetenschappers op het gebied van vroegmoderne studies uitnodigen om hun onderzoek te presenteren in het licht van grotere vragen waarmee vroegmoderne wetenschappers zich vandaag bezighouden.

Spreker: Sven Dupré (Utrecht University) met "The Art and Nature of Glass A Material in the Early Modern History of Knowledge":

Vandaag de dag is glas alomtegenwoordig, gaande van vensterglas tot tafelgerei, en van brillen tot glasvezels. Professor Sven Dupré schrijft momenteel een geschiedenis van glas, en in deze lezing zal hij nadenken over de mogelijkheden van een focus op één materiaal - glas - bij het schrijven van de geschiedenis van kennis. Een dergelijke geschiedenis doorkruist de werelden van kunst, wetenschap, ambacht en technologie, en de verschillende eigenschappen van glas als materiaal: zijn kneedbaarheid wanneer het heet is, zijn doorschijnendheid en briljante kleuren, zijn transparantie waardoor we er doorheen kunnen kijken, en zijn breekbaarheid en broosheid. Een van de thema's is hoe belangrijk imitatie is geweest voor de ontwikkeling van glas; niet alleen de imitatie van historisch glas en historische technieken, maar de imitatie van de natuur. De zojuist genoemde visuele kwaliteiten van doorschijnendheid, licht en kleur waren sinds de Oudheid de belangrijkste elementen in de beschrijving van edelstenen en in de beschrijving van hun imitaties in verschillende ambachten, met name de glasfabricage. Maar omgekeerd heeft de kunst van het glasmaken een grote invloed gehad op onze kennis van de natuur. In deze lezing zal hij laten zien hoe het maken van glas nauw verweven is met de manier waarop wij de wereld ervaren en kennen. Zonder glas zouden we in een andere wereld leven, en die zeker minder begrijpen.

Meer informatie i.v.m. het programma en de registratie vindt u [hier](#).

2 juni 2022 – Boekvoorstelling *Martha's Labyrint* van Marc Verschooris

Uitgeverij Sterck & De Vreese en de auteur nodigen u vriendelijk uit op de boekvoorstelling, donderdag 2 juni om 20.00 uur bij Liberas, Kramersplein 23 te Gent.

Inleiding en interview met de auteur: Rita Passemiers, eerste ombudsvrouw Stad Gent en oud-Vrt-radiojournalist.

'De struikelsteen', een project ondersteund door Stad Gent: Isabelle Heyndrickx, Schepen van burgerzaken en protocol.

Muzikaal luik: Isabelle Eisenstein, sopraan.

Na de Anschluss van maart 1938 vlucht de Weens-joodse biologe Martha Geiringer naar België. In Gent maakt ze kennis met de arts Yvonne Fontaine. Een uitzonderlijk treffen, dat leidt tot een eigenzinnige en gepassioneerde relatie. Yvonne, talentvol, kleurrijk en hoogopgeleid en de intelligente en vrijgevochten Martha. Aan de magie van het verbond komt een einde als Yvonne echtgenoot Martha laat oppakken. Na de razzia van januari 1943 wordt Martha, nauwelijks dertig, naar Auschwitz gedeporteerd waar ze wordt vermoord.

We sluiten af met een receptie. Graag uw komst bevestigen en het aantal personen op marthaslabyrint@gmail.com.

Meer informatie vindt u [hier](#).

Uitgesteld (17 juni 2022) – Herdenkingsbijeenkomst prof. dr. Eric Pool (Amsterdam)

Prof. dr. Eric Pool overleed op 1 november 2020. Hij was verbonden aan de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Brussel. Ter ere van hem organiseert *Forum Romanum* in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam een herdenkingsbijeenkomst.

De herdenkingsbijeenkomst vindt plaats op vrijdagmiddag 17 juni 2022 in de VOC-zaal (E 0.02), Bushuis, Kloveniersburgwal 48, Amsterdam. De zaal is om 13.30 open. Het programma vindt u in de bijlage.

Aansluitend vindt er een buffet (Indonesisch) plaats in de Amsterdamse Academische Club, Oudezijds Achterburgwal 235, Amsterdam. U kunt zich aanmelden voor het buffet door € 45 over te maken op bankrekening NL48INGB0004665050 t.n.v. Forum Romanum o.v.v. 'buffet'.

Voor meer informatie: Jacob Giltaij (J.Giltaij@uva.nl) en voor het volledige programma, zie [hier](#).

Uitgesteld (6-9 juli 2022) – British Legal History Conference 2021 (Belfast)

Ook de *British Legal History Conference*, die gepland was voor 7-10 juli 2021 te Belfast, is uitgesteld ten gevolge van COVID-19. Het organiserend comité heeft besloten om de conferentie te organiseren van 6 tot 9 juli 2022. Meer informatie over de British Legal History conference vindt u op de website van de [Edinburgh Legal History Blog](#). Het programma kan u [hier](#) raadplegen.

Inschrijven kan [hier](#) tot 2 mei 2022.

16-24 juli 2022 – Summer Institute on the Cultural Study of the Law: "No Trespassing? Property/Theory between the Disciplines", (Osnabrück)

Met genoegen kondigt de Universiteit van Osnabrück haar *2022 International Osnabrück Summer Institute on the Cultural Study of the Law* aan met het onderwerp: "*No Trespassing? Property/Theory between the Disciplines*". Het *Summer Institute* zal doorgaan tussen 16 en 24 juli 2022.

Het *Summer Institute* biedt een combinatie van thematische workshopsessies, *seminars* in kleine groepen en een slotconferentie voor maximaal 20 internationale deelnemers (doctoraal, postdoctoraal en gevorderde M.A. - zie [hier](#) wie in aanmerking komt). De inleidende workshop zal ingaan op de omvang en de mogelijkheden van interdisciplinaire studies en benaderingen op het gebied van *law and the humanities*. De thematische sessies en *seminars* in kleine groepen zullen zich richten op belangrijke kwesties en debatten in de huidige culturele rechtswetenschappen die gepaard gaan met eigendom, eigenaar zijn, toe-eigening, etc.

Geïnteresseerden kunnen zich tot 30 april kandidaat stellen om deel te nemen. De volgende documenten moeten door de kandidaten worden aangeleverd op de [inschrijvingspagina](#): een volledig inschrijvingsformulier, een motivatiebrief en een cv.

Meer informatie kan u [hier](#) raadplegen.

13-16 september 2022 – 75ste sessie van de Société Internationale Fernand De Visscher pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité (Brussel)

De 75ste sessie van de *Société Internationale Fernand De Visscher pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité* zal aan de *Saint-Louis* Universiteit te Brussel doorgaan van 13 tot 16 september 2022. Het thema van de bijeenkomst is: *Ius et Religio. Law, Ancient Religions and Christianity in Antiquity*. Het programma kan u [hier](#) raadplegen.

Varia

Vacature doctoraatstudent Centre d'Histoire Judiciaire (Rijsel) in samenwerking met Universidad Nacional Autónoma de México

Aan het *Centre d'Histoire Judiciaire* te Rijsel zal, in samenwerking met de *Universidad Autónoma de México* (UNAM), doctoraatsonderzoek gevoerd worden over "*The resolution of commercial disputes in the XIXth century: A comparative history between French and Mexican law*". Co-promotoren zijn Victor Simon (Rijsel) en Oscar Cruz Barney (UNAM). De doctorandus zal deels in Rijsel en deels in Mexico werken en dient, naast Engels, zowel Frans als Spaans te kennen. Interesse? Contacteer de Rijselse co-promotor via victor.simon@univ-lille.fr.

Vacature praktijkassistent voor Geschiedenis van het publiekrecht aan de KU Leuven, afdeling Kortrijk

De KU Leuven, afdeling Kortrijk biedt de volgende vacature voor een praktijkassistent aan:

U maakt deel uit van een enthousiast team van voltijdse en deeltijdse assistenten en professoren op Kulak en biedt ondersteuning bij het onderwijs in de eerste fase van de bacheloropleiding rechten.

Functie

Uw taak bestaat in het begeleiden van studenten van het eerste jaar voor het vak Geschiedenis van het Publiekrecht, meer specifiek in het geven van monitoraten (oefenzittingen in kleine groepen) en het nakijken en nabespreken van het proefexamen en het eindexamen. De werklast is geconcentreerd in het eerste semester.

Profiel

U bent master in de rechten of de geschiedenis en u behaalde goede academische resultaten.

U hebt goede communicatieve vaardigheden, zowel schriftelijk als mondeling.

Aanbod

Wij bieden een deeltijdse aanstelling (5%) als praktijkassistent voor de duur van een jaar, eventueel verlengbaar.

Aan deze functie is een verloning in barema 43 gekoppeld.

Interesse?

Meer informatie is te verkrijgen bij prof. dr. Ingrid Boone, tel.: +32 56 24 61 52, mail: ingrid.boone@kuleuven.be of prof. dr. Randall Lesaffer, tel.: +32 16 32 53 32, mail: randall.lesaffer@kuleuven.be.

Solliciteren voor deze vacature kan tot en met 17/05/2022 via de online sollicitatietoepassing (<http://www.kuleuven.be/esolliciteren/light/60109713>).

Vacatures predoctorale en postdoctorale onderzoekers GOA-project "Lordship and Agrarian Capitalism in the Low Countries, c. 1350-1650"

In het kader van de GOA (Geconcerteerde Onderzoeksactie) subsidieregeling van de Universiteit Gent gaat in september 2022 een vijfjarig onderzoeksproject van start van Frederik Buylaert (promotor-woordvoerder), Thijs Lambrecht, Dirk Heirbaut en Jim van der Meulen (promotoren).

Dit project, waarin de expertise van historici en rechtswetenschappers wordt samengebracht, mengt zich in het lopende debat over politieke economie in de Lage Landen.

Vanuit een internationaal perspectief vormen de Lage Landen een natuurlijk laboratorium voor de geschiedenis, omdat dit lappendeken van sterk uiteenlopende landschappen en samenlevingen in sommige regio's (met name Kust-Vlaanderen, de Gelderse rivieren, Holland) een vroegtijdige ontwikkeling van het agrarisch kapitalisme kende, terwijl in andere regio's de traditionele boerengemeenschappen tot in de negentiende eeuw bleven voortbestaan. Voortbouwend op oudere debatten over dwangmatige surplus-extractie ten opzichte van markten, hebben historici gespeculeerd dat de economische succesverhalen van bijvoorbeeld het Holland van de zeventiende eeuw geworteld zijn in de relatieve afwezigheid van seigneuriale ('feodale') instellingen die de economische ontwikkeling in de meeste andere delen van de Lage Landen en Europa belemmerden. Hoewel deze hypothese sinds de jaren negentig steeds meer aan invloed heeft gewonnen, is zij nog niet empirisch onderzocht.

Het GOA-project tracht deze situatie te verhelpen en is daarvoor op zoek naar 3 predoctorale en 2 doctorale onderzoeker.

Postdoctorale mandaten:

Beschrijving:

1. Een voltijdse postdoctorale onderzoekspositie van maximaal 48 maanden (Work Package 1) en een voltijdse postdoctorale onderzoekspositie van 36 maanden (Work Package 3). In beide gevallen krijgt de succesvolle kandidaat een aanstelling voor een jaar, die verlengd wordt na bevredigende prestaties in het eerste jaar.
2. Mogelijkheden tot deelname aan en organisatie van internationale workshops en conferenties.
3. Mogelijkheden tot het geven van onderwijs indien gewenst, binnen bepaalde grenzen.
4. Extra arbeidsvoorwaarden voor vervoer (bijv. fietsvergoeding, kosten van levensonderhoud (bijv. ecocheques), 26 vakantiedagen per jaar, ziektekostenverzekering.
5. De precieze aanvangsdatum wordt in overleg tussen de succesvolle kandidaten en de promotoren vastgesteld.

Profiel:

1. U hebt een doctoraat in de geschiedenis, bij voorkeur met aantoonbare belangstelling voor en deskundigheid op het gebied van de politieke economie in de samenlevingen van het Ancien Régime in Europa. Ook academici met een doctoraat in de rechten kunnen zich kandidaat stellen, op voorwaarde dat ze relevante expertise hebben met rechtsgeschiedenis. (Nota bene: academici die hun proefschrift in het voorjaar of de zomer van 2022 voltooien, kunnen zich kandidaat stellen.)
2. Beheersing van het Nederlands en het Frans, of het vermogen om een uitstekend passief begrip van het Middelnederlands en het Frans te beheersen, zijn een must, aangezien de meeste bronnen in het Nederlands en, in mindere mate, het Frans zijn. Daarnaast is academisch Engels van een hoog niveau vereist voor publicatie en outreach.
3. Ervaring met primaire bronnen uit de Late Middeleeuwen of de Vroegmoderne tijd, alsook met de verwerking van gegevens uit een brede waaier van primaire en secundaire bronnen.
4. U bent een kritisch denker met een bewezen vermogen tot teamwork.
5. U hebt een goede kennis van Microsoft Office (Word, Excel, Access) of gelijkwaardige programma's.

Hoe solliciteren?

Solliciteer vóór 31 juli 2022 via e-mail naar Frederik.Buylaert@ugent.be met als bijlage de volgende documenten in pdf-formaat.

- Motivatiebrief
- CV met een lijst van publicaties en twee referenties
- De doctoraatscriptie

Kort na het verstrijken van de termijn zullen de sollicitanten te horen krijgen of zij worden uitgenodigd voor de interviewfase. Voor het interview zullen de sollicitanten het volledige projectvoorstel ontvangen. Op basis daarvan wordt van hen verwacht dat zij een reflectie van twee pagina's geven over hoe zij hun opdracht binnen het team zouden uitvoeren. Deze tekst zal worden gebruikt voor het interview, naast de andere sollicitatiedocumenten.

De voorlopige datum voor de interviews is woensdag 10 augustus. Van de geselecteerde kandidaten wordt verwacht dat zij deelnemen aan de eindgesprekken voor de aanwerving van de twee doctoraatsstudenten, die voorlopig gepland zijn voor vrijdag 12 augustus.

Als u vragen hebt, kunt u contact opnemen met Frederik.Buylaert@ugent.be

Meer informatie vindt u [hier](#).

Predocorale mandaten:

Beschrijving:

1. Een voltijdse onderzoeksopdracht van maximaal 48 maanden. De succesvolle kandidaat krijgt een aanstelling voor één jaar, die verlengd wordt na bevredigende prestaties in het eerste jaar.
2. Mogelijkheden tot deelname aan en mede-organisatie van internationale workshops en conferenties.
3. Mogelijkheden tot het geven van onderwijs indien gewenst, binnen bepaalde grenzen.
4. Extra arbeidsvoorwaarden voor vervoer, kosten van levensonderhoud, 26 vakantiedagen per jaar, ziektekostenverzekering.
5. De precieze aanvangsdatum zal in overleg tussen de succesvolle kandidaten en de promotoren worden vastgesteld.

Profiel:

1. U hebt een masterdiploma in geschiedenis, bij voorkeur met aantoonbare interesse in en expertise met politieke economie in het Ancien Régime in Europa. Kandidaten met een Master in de Rechten zijn ook welkom om te solliciteren, op voorwaarde dat zij relevante expertise hebben met rechtsgeschiedenis.

(Nota bene: Studenten die hun masterscriptie in de zomer van 2022 afronden, zijn welkom om te solliciteren.)

2. Beheersing van het Nederlands en het Frans, of het vermogen zich een uitstekend passief begrip van het Middelnederlands en het Frans eigen te maken, zijn een must, aangezien de meeste bronnen in het Nederlands en, in mindere mate, het Frans zijn. Daarnaast is een goede praktische kennis van het Engels en de bereidheid om academisch Engels op een hoog niveau te ontwikkelen voor publicatiedoeleinden een must.
3. Ervaring met primaire bronnen uit de Late Middeleeuwen of de Vroegmoderne tijd.
4. U bent een kritische denker met een bewezen vermogen tot teamwork.

5. U hebt een goede kennis van Microsoft Office (Word, Excel, Access) of gelijkwaardige programma's.

Solliciteer vóór 31 juli 2022 via e-mail naar Frederik.Buylaert@ugent.be met als bijlage de volgende documenten in pdf-formaat.

- Motivatiebrief
- CV met een lijst van publicaties en twee referenties
- De masterscriptie

Kort na het verstrijken van de termijn wordt de sollicitanten meegedeeld of zij worden uitgenodigd voor een gesprek. Voor het interview zullen de sollicitanten het volledige projectvoorstel ontvangen. Op basis daarvan wordt van hen verwacht dat zij een reflectie van twee pagina's geven over hoe zij hun opdracht binnen het team zouden uitvoeren. Deze tekst zal worden gebruikt voor het interview, naast de andere sollicitatiedocumenten.

De voorlopige datum voor de interviews is vrijdag 12 augustus 2022.

Als u nog vragen hebt, kunt u contact opnemen met Frederik.Buylaert@ugent.be.

Meer informatie vindt u [hier](#).

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar [de redactie](mailto:de.redactie). Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be.